

Nr 283

Av herr Nilsson, Yngve, m. fl., om statens övertagande av kostnaderna för förvaring och underhåll av viss civilförsvarsmateriel.

(Lika lydande med motion nr 327 i Andra kammaren)

Under de senaste årtiondena har nya förvaltningsuppgifter av betydande omfattning pålagts primärkommunerna. Särskilt i fråga om skolväsende, socialvård, hälsovård och byggnadsväsende har arbetsuppgifterna ökat till omfattning och antal. Samtidigt har kommunerna fått vidkännas betydande kostnadsökningar för dessa och andra uppgifter. Variationerna i det lokala skatteunderlaget har därvid medfört att kostnaderna blivit mycket ojämnt fördelade på landets innevånare. Det sjunkande penningvärdet har medfört att de skatteunderlagsgraderade speciella statsbidragen urholkats, så att de endast i ringa grad motsvarar den andel av kommunernas kostnader som ursprungligen avsetts.

Högerpartiet har i olika sammanhang framhållit som sin principiella uppfattning att, då kommunerna av lämplighetsskäl ålägges att ombesörja verksamhet av i princip statlig karaktär, kostnaderna i det väsentliga bör bäras av staten och blott så mycket läggas på kommunerna som kan vara erforderligt för att verksamhet skall iakttagas vad utgifterna beträffar. Sålunda har vi vid förra årets riksdag hemställt om åtgärder för att avlyfta kommunandelen av lönerna till grundskolans lärare från kommunerna, liksom om åtgärder för att minska kommunernas utgifter för förtidspensioneringen. Vidare har vi, bl. a. i syfte att få en för kommunerna gynnsammare kostnadsfördelning, biträtt förslaget om förstatligande av polis- och åklagareväsendet och därvid hemställt om kortare övergångstid för att snabbare befria kommunerna från utgifter för en verksamhet över vilken kommunerna inte råder.

Med anledning av att 1958 års skatteutjämningskommitté väntas avge sitt betänkande under innevarande år, avstår vi, i avvaktan på detta betänkande, från att ånyo ställa dessa yrkanden vid innevarande års riksdag. Vi finner det dock angeläget att riksdagen ger till känna sin principiella uppfattning i fråga om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och hemställer därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar, att kommunerna icke bör belastas med kostnader för verksamhet över vilken

de icke äger råda, i annan omfattning än som må finnas erforderlig för att kommunerna skall iakttaga nödig sparsamhet.

Härutöver vill vi fästa riksdagens uppmärksamhet på en verksamhet som utan att vara av synnerligt stor ekonomisk betydelse dock representerar en art av verksamhet som helt borde bekostas av staten. Vi syftar på den nu för kommunerna gällande skyldigheten att förvara och underhålla viss civilförsvarsmateriel. Denna skyldighet åligger kommun jämlikt 40 § civilförsvarslagen.

Den aktuella materielen är till väsentlig del sådan som kommunerna redan måst anskaffa för egen del (såsom brandmateriel). Materielen får i fredstid icke av kommunen nyttjas annat än vid extrem katastrof. Materielmängderna kan väntas öka starkt om den av 1962 års försvarsberedning föreslagna fyraåriga kostnadsramen för civilförsvaret vinner riksdagens gillande. Kommunerna kommer sålunda att vidkännas starkt ökade kostnader för materielens förvaring och vård.

Materielen är normalt avsedd för ett civilförsvarsområde som helhet. Mängden bestäms bl. a. av antalet tätorter i området, dessas storlek och riskerna för flyganfall mot området/orterna. Materielen tilldelas enligt en av civilförsvarsstyrelsen fastställd plan. Vissa områden kan åläggas att omhänderta stora materielmängder under de närmaste åren. Andra områden berörs icke förrän efter 1967 och enligt då gällande ekonomisk ram jämte materielanskaffningsplaner. Egentliga landskommuner med låg riskklass belastas hårdare i kostnadshänseende än tätortskommun i samma civilförsvarsområde. Kostnaderna för förvaring och vård kommer sålunda att drabba kommunerna olika hårt beroende på civilförsvarsområdets och kommunernas karaktär.

Civilförsvaret är liksom försvaret i allmänhet uteslutande en statlig angelägenhet. I överensstämmelse härmed bör även materielens förvaring och vård vara en statsverkets uppgift. De nu i 40 § 1 mom. e) angivna bestämmelserna härom bör därför utgå, så att kommunerna får lika ställning och icke belastas olika för att täcka kostnaderna för förvaring och underhåll av statens materiel. Den föreslagna ändringen innebär överförande av kostnader från kommuner till statsverket. Med anledning härav bör civilförsvarets anslag ökas med för den utvidgade förrådsverksamheten erforderligt belopp. Den erforderliga anslagsökningen beräknar vi till ca en miljon kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,
att riksdagen måtte

1. uttala, att kommunerna icke bör belastas med kostnader för förvaltningsuppgifter av i princip statlig karaktär i annan utsträckning än som må vara erforderligt för

att vaksamhet skall iakttagas vad utgifterna beträffar;

2. vid behandlingen av punkten 77 i årets statsverksproposition, Bil. 13: Inrikesdepartementet,

a) antaga följande

Förslag

till

lag om ändring av civilförsvarlagen av den 22 april 1960 (nr 74)

Härigenom förordnas, att 40 § 1 och 2 mom. samt 44 och 46 §§ civilförsvarlagen den 22 april 1960 (nr 74) skola erhålla följande ändrade lydelse.

40 §.

1 mom. Det åligger kommun att

- a) genom sina — — — och dylikt;
 - b) i enlighet — — — i organisationsplanen;
 - c) utföra källarmursgenombrott — — — enskilda skyddsrum;
 - d) vårda och — — — omförmälda anordningar;
 - e) tillhandahålla lämpliga lokaler för civilförsvarets administration samt, i den mån skyldighet härutinnan icke åvilar ägare eller innehavare av anläggning eller byggnad, för förvaring av materiel och utrustning för civilförsvaret ävensom för utbildningsverksamhet inom civilförsvaret;
 - f) svara för — — — kommunal anställning;
 - g) under civilförsvarsberedskap — — — egendom;
- samt
- h) å trafikled — — — under mörkläggning.

2 mom. Därest åtgärd, som avses i 1 mom. b)—d), enligt organisationsplanen hänför sig till flera i samma civilförvarsområde helt eller delvis ingående kommuner, skall den kommun länsstyrelsen bestämmer vidtaga åtgärder och förskjuta kostnaderna därför.

I den — — — belöpande andelar.

Vad i andra stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådan i 1 mom. f) avsedd kostnad som uppkommit under civilförsvarsberedskap och hänför sig till ändamål, vilket angivits i organisationsplanen såsom gemensamt för flera kommuner, samt beträffande förlust i anledning av skada å kommunen tillhörig materiel eller annan egendom, som jämlikt 1 mom. g) under civilförsvarsberedskap ställts till civilförsvarets förfogande för ändamål som nu sagts.

44 §.

Tillhandahåller kommun lokaler för civilförsvarets administration, för förvaring av materiel eller utrustning för civilförsvaret eller för annan

civilförsvarsutbildning än sådan som avser det egna civilförsvarsområdets personal eller har kommun kostnader för underhåll av materiel eller utrustning för civilförsvaret, skall skälig ersättning därför utgivas av statsmedel.

46 §.

Ingår municipalsamhälle eller del därav i civilförsvarsområde skola följande särskilda bestämmelser gälla:

- 1) Vad som stadgas i 40 § 1 mom. a) samt f), g) och h) jämte därtill anslutande bestämmelser i 40 § 2 mom. skall äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället.
- 2) Municipalsamhället äger — — — 45 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963.

b) till *Förvaring och underhåll av civilförsvarsmateriel m. m. för budgetåret 1963/64* anvisa ett förslagsanslag av 9 896 000 kronor.

Stockholm i januari 1963.

N. Yngve Nilsson Lars Schött Yngve Holmberg

Ebbe Ohlsson

Gunnar Wallmark

Carl Eskilsson

Nr 284

Av herr Jansson, Paul, om trafiksignaler som kan uppfattas av färgblinda.

(Lika lydande med motion nr 335 i Andra kammaren)

Stockholm den 24 januari 1963

Paul Jansson